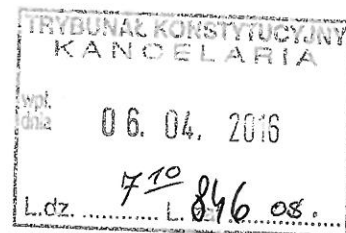

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATOR GENERALNY

Warszawa, dnia 5 kwietnia 2016 r.

PK VIII TK 074.1.2016

Pan
Andrzej Rzepliński
Prezes Trybunału Konstytucyjnego

W związku z nadsyłanymi zawiadomieniami o rozpoznawaniu spraw przez Trybunał Konstytucyjny w składach nieznanymi ustawie i z pominięciem ustawowych regulacji dotyczących wyznaczania terminów rozpraw i posiedzeń, na których powinny być rozpoznawane sprawy zawisłe w Trybunale Konstytucyjnym, zmuszony jestem poinformować, że Prokurator Generalny nie może uczestniczyć w tego rodzaju działaniach Trybunału. Oznacza to również niemożność przedstawiania pisemnych stanowisk w sprawach podlegających rozpoznaniu przez Trybunał Konstytucyjny, gdyż przedstawianie owych stanowisk w zaistniałej sytuacji mogłoby zostać odebrane – choćby przez opinię publiczną – jako akceptacja ze strony Prokuratora Generalnego dla działań sprzecznych z obowiązującą ustawą o Trybunale Konstytucyjnym, a w konsekwencji – także z Konstytucją, która, w art. 197, jednoznacznie przesądza, że Trybunał może działać tylko w trybie określonym ustawą.

Ocena obecnych działań Trybunału Konstytucyjnego – na przykład w sprawie o sygnaturze akt P 5/14 – jako sprzecznych z obowiązującą ustawą wynika z następującego aktualnego stanu prawnego.

W dniu 30 sierpnia 2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym, ogłoszona w Dzienniku Ustaw w dniu 30 lipca 2015 r., pod pozycją 1064.

W pierwotnym tekście tej ustawy – w rozdziale obejmującym przepisy przejściowe i dostosowujące – zawarty został art. 134, który stanowi między innymi, że „[w] sprawach wszczętych i niezakończonych przed wejściem w życie ustawy, w postępowaniu przed

Trybunałem (...) jeżeli Trybunał rozprawę odroczył (...), stosuje się przepisy dotychczasowe”, czyli przepisy ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.).

Do dnia dzisiejszego treść art. 134 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym nie została zmieniona (*vide* – tekst jednolity tego aktu normatywnego ogłoszony w Dzienniku Ustaw z roku 2016, poz. 293).

Jednak ukształtowany owym przepisem intertemporalnym stan prawny uległ zmianie wraz z wejściem w życie – z dniem 28 grudnia 2015 r. – ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217; dalej: nowela grudniowa). Art. 2 noweli grudniowej ustanowił reguły intertemporalne, dotyczące stosowania zasad określonych w tej ustawie (to jest w noweli grudniowej) w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawach zawisłych w Trybunale do dnia wejścia w życie tej noweli. Dlatego też przepis ten należy traktować jako modyfikację regulacji przejściowych zawartych w art. 134 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym. Jest to bowiem późniejsze unormowanie tej samej rangi w systemie źródeł prawa powszechnie obowiązującego, dotyczące tej samej materii. To nowe unormowanie należy stosować we wszystkich sprawach, które zawisły w Trybunale Konstytucyjnym w chwili wejścia w życie noweli grudniowej. Oznacza to, że w takich sprawach – począwszy od dnia 28 grudnia 2015 r. – powinny mieć zastosowanie reguły intertemporalne określone w art. 134 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym z modyfikacjami wynikającymi z noweli grudniowej.

Wskazując zatem zasady, wedle których winno być obecnie prowadzone – w dalszym ciągu – postępowanie w danej sprawie, zawisłej w Trybunale Konstytucyjnym, należy ustalić, w jakim zakresie regulacja przejściowa z art. 134 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym – w odniesieniu do danego zagadnienia proceduralnego – została zmieniona przez zasady ustanowione w art. 2 noweli grudniowej. To dopiero pozwoli wskazać konkretne, właściwe w danej kwestii, normy proceduralne.

I tak – we wszystkich sprawach zawisłych obecnie w Trybunale Konstytucyjnym – bez względu na datę ich wpływu do Trybunału – należy zastosować zasadę sformułowaną w zdaniu drugim ustępu 1 w art. 2 noweli grudniowej. Zdanie pierwsze tego ustępu przesądza o tym, w których sprawach należy stosować ogół zasad określonych w noweli grudniowej. Mimo pewnego uproszczenia w takiej formule tego przepisu, oczywiste jest, że chodzi tu o stosowanie unormowań ustawy o Trybunale Konstytucyjnym w brzmieniu nadanym nowelą

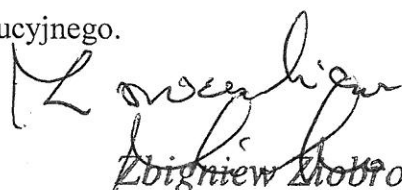
grudniową. Nie budzi natomiast wątpliwości kateryczne sformułowanie zdania drugiego owego ustępu: „Jednakże w każdym przypadku skład orzekający ustala się według przepisów niniejszej ustawy.”. Tu również zastosowano wskazane wyżej uproszczenie redakcyjne – swego rodzaju skrót myślowy – ale także ta formuła nie nasuwa wątpliwości, jako że jedyymi przepisami, dotyczącymi ustalania składu orzekającego Trybunału Konstytucyjnego, zawartymi w noweli grudniowej, są odpowiednie zmiany w ustawie nowelizowanej. Jednoznacznie wyraża też wolę ustawodawcy sformułowanie: „jednakże w każdym przypadku”. Oznacza ono, że zdanie drugie zawiera regułę całkowicie autonomiczną w stosunku do unormowania przyjętego w zdaniu pierwszym, a reguła ta ma nadto powszechny charakter i nie doznaje wyjątków. Tak więc w każdej sprawie, rozpoznawanej przez Trybunał Konstytucyjny po wejściu w życie noweli grudniowej – niezależnie od stadium postępowania – skład orzekający należy ustalić na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym, w brzmieniu nadanym tym regulacjom nowelą grudniową. Brzmienie to ujęte zostało w tekście jednolitym ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, ogłoszonym – co należy przypomnieć – w Dzienniku Ustaw z 2016 r., poz. 293. Muszą to być więc pełne składy, liczące co najmniej 13 sędziów Trybunału i przyjmujące orzeczenia większością 2/3 głosów, lub składy 7- bądź 3-osobowe.

Terminy posiedzeń i rozpraw, na których mają być rozpoznawane wnioski, muszą być wyznaczane według kolejności wpływu spraw do Trybunału.

Obowiązują również zasady regulujące odległość w czasie terminu rozprawy od dnia doręczenia uczestnikom postępowania zawiadomienia o jej terminie.

Wobec powyższego, ponieważ ustawa z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z 22 grudnia 2015 r. nie została dotychczas zmieniona przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej innym aktem rangi ustawy, stanowi ciągle część obowiązującego porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Nie istnieje również orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, które dokonałoby skutecznej eliminacji tych norm z porządku prawnego. W tej sytuacji Trybunał Konstytucyjny ma prawny obowiązek procedowania w trybie określonym tym aktem. Jakikolwiek próby działania Trybunału Konstytucyjnego poza konstytucyjnym i ustawowym reżimem nie zyskają legitymizacji w postaci jakiegokolwiek uczestnictwa w nich Prokuratora Generalnego. Mogą jedynie stać się przedmiotem podjętej przez niego kontroli przestrzegania prawa.

Proszę uprzejmie Pana Prezesa o przekazanie tej informacji także wszystkim pozostałym czterem sędziom Trybunału Konstytucyjnego.

Zbigniew Kłobro